

**ДО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ
НА 50 НАРОДНО СЪБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

1600
Мрия

ЗАКОНОДАТЕЛНО ПРЕДЛОЖЕНИЕ

**ОТ
ПГ ВЪЗРАЖДАНЕ
ПРЕДСТАВЛЯВАНА
ОТ КОСТАДИН КОСТАДИНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ПГ**

УВАЖАЕМИ Г-Н/Г-ЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Въз основа на правомощията ни за законодателна инициатива, дадени ни по чл.87, ал. 1 от конституцията на Република България и чл.70 ал. 1, т. 1 от ПОДНС (обн. ДВ, бр.60 от 16 юли 2024г.) внасяме изготвен от нас законопроект за **Закон за регистрация на чуждестранните агенти**, заедно с мотиви към него и с предварителна оценка на въздействието.

Молим, същият да бъде предоставен за разглеждане и гласуване по реда, посочен в Глава осма от ПОДНС.

ВНОСИТЕЛИ:

Костадин Тодоров Костадинов
Снежана Анел

ЗАКОН ЗА РЕГИСТРАЦИЯ НА ЧУЖДЕСТРАННИТЕ АГЕНТИ

Глава I

Предмет

Чл.1. Този закон урежда обществените отношения, свързани с информирането на обществеността, дейностите по занятие по формиране на обществено мнение и публичното разпространяване на мнения и позиции като основна дейност чрез средствата за масово осведомяване, както и публичността при финансирането на физически и/или юридически субекти, развиващи подобен вид дейност на територията на Република България, пряко или косвено получаващи материално подпомагане за тази дейност от източници от чужбина, в това число и от чужди правителства или от чуждестранни държавни предприятия, чужденци, чуждестранни търговски дружества, чуждестранни фондации, организации с нестопанска цел, чуждестранни граждански дружества и други обединения на лица, а също и регистрацията на такива местни лица с подобен тип дейност, получаващи за нея материално подпомагане от чужбина.

Цел

Чл.2. Целта на закона е осъществяване на държавен контрол и регулация на прозрачността и публичността спрямо източниците и целта на извършваните парични преводи и предоставяно безвъзмездно материално подпомагане от чужбина на лицата по член 1 при упражняване на тяхната дейност, при условия и ред, уредени в този закон.

Приложно поле

Чл.3. (1) Този закон се прилага в случаите на:

1. публично разпространяване на информация чрез средствата за масово осведомяване;
2. извършване на разяснителни, обучителни, информационни, агитационни и други кампании от лицата по член 1;
3. предоставяне от лицата по член 1 на социални, потребителски или други услуги свободно или по силата на закон или други нормативни актове, както и при всяка друга дейност с нестопанска цел в частна или обществена полза;
4. реализация на проекти от лицата по член 1, насочени към или засягащи отделни социални групи от обществото и финансирани от външни източници.

(2) От приложното поле на закона са изключени дейностите, финансирани със средства от Европейския съюз, както и дейностите, извършвани от организации, занимаващи се с дейности в областта на здравеопазването и здравните грижи, религиозни дейности, спортни клубове, застрахователни дружества, финансови институции и търговски дружества, занимаващи се професионално с дейност или занятие, подлежащи на лицензионен режим извън този по Закона за радиото и телевизията.

Задължени лица по този закон

Чл.4. Законът определя кои физически лица и кои юридически лица (включително юридически лица с нестопанска цел, сдружения, партии) се считат за чуждестранни агенти по отношение на упражняваната от тях дейност и попадат в обхвата на закона, реда за тяхната регистрация, обявяване на обстоятелствата и начина на финансиране и

подпомагане.

Чл.5. За физически лица, свързани с чуждестранни агенти, се смятат учредителите, представляващите и участващите в управлението на организации, определени като чуждестранни агенти, както и собствениците, съдружниците, представляващите и лицата в управителните органи на търговски дружества, определени като чуждестранни агенти, както и получаващите плащания или безвъзмездна материална помощ от лица, определени като чуждестранни агенти с цел финансиране на упражнявана от тях дейност по член 3, алинея 1.

Чуждестранно финансиране

Чл.6. (1). По смисъла на този закон, за материално подпомагане се считат всякакви парични средства, независимо от посоченото правно основание за получаването им, или всяка безвъзмездна материална помощ, с изключение на търговски сделки, дарения за лечение, обучения и други от този тип и хазартни игри с имуществен характер, получена пряко или косвено от чужбина – от чужди правителства или от чуждестранни държавни предприятия, чужденци, чуждестранни търговски дружества, чуждестранни фондации, чуждестранни организации с нестопанска цел, чуждестранни граждански дружества и други чуждестранни обединения към местни лица, които са свързани с упражняването по занятие на дейности по член 3, алинея 1 от получателя на средствата и които поединично или съвкупно за период от една данъчна година са в размер или надвишават сумата от 1 000,00 лв. за такива дейности.

(2) За средства по смисъла на този закон се считат и средствата, получени от чужди правителства или от чуждестранни държавни предприятия, чужденци, чуждестранни търговски дружества, чуждестранни фондации, чуждестранни организации с нестопанска цел, чуждестранни граждански дружества и други обединения на физически или юридически лица, извършващи по занятие дейности по член 3, алинея 1 за и чрез обучения, семинари и образователни курсове и програми, социални дейности или проекти.

(3) Под средства се разбира и всяка материална облага, предоставяна на лицата по член 1 за упражняване на дейности по член 3, алинея първа, която има парично изражение.

(4) В сумата на подпомагането според алинея 1 не се зачитат средства, които лицето получава по силата на отделен закон с източник на финансиране - Европейския съюз.

Глава II

Публичност. Орган за регистрация на чуждестранните агенти

Чл.7. (1) В Министерство на правосъдието се създава публичен електронен регистър на чуждестранните агенти, към който всяко лице, отговарящо на изискванията и условията на този закон е длъжно да декларира, че получава чуждестранно финансиране в 15-дневен срок, след като размерът на получените от него средства достигне размера на сумата, посочена в чл. 6, а именно 1 000,00 лв.

(2) Лицето с чуждестранно подпомагане изпраща декларацията по ал. 1 под формата на уведомление със следните съдържащи се в него данни:

1. Името или наименованието на декларатора, седалището и всички други търговски адреси, находящи се на територията на Република България или извън нея, които ползва деклараторът.

2. Статус на декларатора:

- ако е физическо лице се посочва националност;
- ако е юридическо лице се посочват име, седалище и адрес на управление, лични данни на лицата в управителните органи и се прилага копие на актуален дружествен договор/устав на юридическото лице,.

3. Подробна информация за всяка дейност по смисъла на чл. 3, алинея първа, включително и от политически характер, която деклараторът извършва или има намерение да извършва на територията на Република България;

4. Размерът на получената сума или материална облага и датата на нейното получаване.

5. Името/наименованието и правната форма на чуждестранното лице – източник на финансирането.

6. Основанието за получаване.

(3) В публичния електронен регистър информацията се публикува по азбучен ред на регистрираните лица, а също и хронологично по дати на получаваното материално подпомагане. При публикуване на информацията по предходната алинея се спазва принципът на защита на личните данни съгласно действащото законодателство.

(4) Министерството на правосъдието в 7-дневен срок от получаването на уведомлението служебно изпраща информация до Агенция по вписванията или Регистър БУЛСТАТ, които вписват лицето като организация с чуждестранно подпомагане като добавят до наименованието на лицето текста „чуждестранен агент“.

(5) Всяко лице може да направи безплатна справка в реално време в публичния регистър за публикуваните в него данни за наличието или не на регистрация на конкретен субект като чуждестранен агент. Справките се предоставят в електронен вид, а при поискване – и на хартиен носител под формата на удостоверение.

(6) След изтичане на петгодишен срок след регистрацията, съответно след последното уведомление, ако няма последващо чуждестранно подпомагане, добавката „чуждестранен агент“ служебно се заличава от регистъра, като министерството на правосъдието служебно изпраща за това информация до Агенция по вписванията, която да заличи уточнението до наименованието на лицето - „чуждестранен агент“.

Взаимодействие между публичния регистър на чуждестранните агенти и други държавни институции

Чл.8. Публичният регистър предоставя всяка седмица на Съвета за електронни медии и на Министерски съвет актуална информация от базата данни за лицата, регистрирани като чуждестранни агенти.

Чл.9. Начинът на изграждане и функциониране на Публичния регистър на чуждестранните агенти, редът за вписване, промяна на обстоятелствата и отписване от него, за достъпа до информация от него и образците на приложимите документи се определят с наредба на министъра на правосъдието.

Чл.10. Методическото ръководство и контролът на дейностите, свързани с регистрацията на чуждестранните агенти, издаването на справки и удостоверения и други, се осъществяват от Министерството на правосъдието.

Глава III

Ограничения и задължения за получателите на средства от чуждестранното финансиране и свързаните с тях физически лица

Чл.11. (1) На чуждестранните агенти и свързаните с тях физически лица се забранява да извършват дейност в държавни и частни детски градини, училища и центрове за подкрепа за личностно развитие, регистрирани по Закона за предучилищното и училищното образование, в държавни и частни университети, получили акредитация от Националната

агенция за оценяване и акредитация и създадени при условия и по ред, определени от Закона за висшето образование, в обекти и ведомства на министерство на отбраната, както и в обекти свързани с националната сигурност на страната, в обекти и ведомства на министерството на вътрешните работи и министерството на правосъдието, както и в БАН.

(2) На чуждестранните агенти се забранява да участват в политически дейности, лобиране или предизборна агитация под каквато и да е форма, както и дейности, които могат да окажат влияние върху вътрешната или външната политика на страната.

Чл.12.(1) Всеки субект с чуждестранно подпомагане се задължава да посочва на своите електронни страници, както и в печатните публикации и други издания, издадени от него, в това число вестници и списания, книги, листовки, ноти, визитки, адресни карти, печатни проби, гравюри, снимки, картини, чертежи, планове, карти, шаблони за изрязване, каталози, проспекти, реклами и различни видове отпечатани, гравирани, литографирани или автографирани артикули и като цяло всички изображения или репродукции, получени на хартия или друг материал, сходен с хартия, върху пергамент или картон, чрез отпечатване, гравирание, литография, автография или всеки друг разпознаваем механичен процес, с изключение на копирната преса, печати от подвижен или неподвижен тип и пишещата машина, изображения или видеоматериали, разпространявани по всякакъв технически начин, обозначението чуждестранен агент по силата на този закон. Наименованието „чуждестранен агент“ следва да е посочено на всяка заглавна/начална страница или лицева видима част на издавания материал и да има размер, с който е минимум половината от размера на заглавието на продукта или на текстовия материал, респективно да е равно на размера на посоченото наименование на лицето.

(2) Задължението по ал. 1 се носи от субекта с чуждестранно подпомагане и/или финансиране, докато той се квалифицира като чуждестранен агент по силата на този закон.

Чл. 13. (1) Чуждестранните агенти подлежат на ежегоден финансов одит, който следва да бъде публикуван по партидата на лицето в регистъра за чуждестранните агенти.

(2) Министерство на правосъдието публикува в електронния регистър годишен обобщен отчет за лицата, обхванати от този закон.

Глава IV

Административнонаказателни разпоредби

Чл.14. (1) Който не изпълни изискванията по този закон и не изпълни задължението си да декларира необходимите данни в 15-дневен срок от настъпване на всяко обстоятелство, подлежащо на деклариране, ако не подлежи на по-тежко наказание, се наказва с глоба от 1 000 до 5 000 лв. за физически лица и от 5 000 лв. до 10 000 лв. за всички други субекти, попадащи в обхвата на закона, за всеки отделен случай.

(2) Когато деянието по ал. 1 е извършено повторно, глобата е от 5 000 до 10 000 лв. за физически лица и от 15 000 лв. до 20 000 лв. за всички останали.

(3) Във всички случаи по ал. 1 и 2 лицето бива вписвано служебно от Министерството на правосъдието в публичния регистър на чуждестранните агенти и се изпраща уведомление до Националната агенция за приходите с искане за извършване на данъчна ревизия по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

Чл.15. (1) Нарушенията по този закон се установяват с актове, съставени от длъжностни лица, определени от министъра на правосъдието .

(2) Въз основа на съставените актове се издават наказателни постановления от министъра на правосъдието или определени от него длъжностни лица.

Чл.16. Актовете за установяване на нарушенията и наказателните постановления по този

закон се съставят, съответно издават, обжалват и изпълняват по реда, предвиден в Закона за административните нарушения и наказания.

Глава V

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на този закон:

1. „чуждестранно подпомагане“ по смисъла на закона е всеки паричен превод от чуждестранно лице до местно лице, извършващо дейности по член 3, алинея 1, както и всяка форма на безвъзмездна материална помощ за извършване на подобни дейности, имаща парично изражение.

2. „чуждестранен агент“ е това физическо или юридическо лице, извършващо дейности по член 3, алинея 1, което получава парични средства или други материални помощи от чуждестранни източници, пряко или непряко във връзка с упражняваната от тях дейност по член 3, алинея 1, от която произтичат:

- упражняване на влияние върху свободно формиране на мнение и/или убеждения на членове или групи на обществото;
- формиране на обществено мнение;
- публично разпространяване на мнение или позиция;
- публично представяне или защитаване на чуждестранни идеологии.

Същите се считат за местни субекти с чуждестранно финансово подпомагане.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 2. В шестмесечен срок от влизане в сила на закона всички физически и юридически лица, попадащи в неговия обхват, извършвали или извършващи дейности по член 3, алинея първа и получили пряко чуждестранно подпомагане през последните пет години, са длъжни да се регистрират в публичния регистър при Министерството на правосъдието.

§ 3. Изпълнението на този закон се възлага на Националната агенция по приходите и министъра на правосъдието, който следва в едномесечен срок от влизането в сила да издаде Наредбата по член 9.

§ 4. В Закона за търговския регистър се прави следното допълнение:

1. В чл.6 се създава нова алинея четвърта със следния текст:

(4) Министерството на правосъдието изпраща справка за лицата, регистрирани по този закон, които са чуждестранни агенти за обявяване на това обстоятелство по партидата на съответното лице с посочване срещу наименованието му „чуждестранен агент“.

§ 5. В Закона за регистър БУЛСТАТ се прави следното допълнение:

1. В чл.3, алинея първа се добавя нова точка дванадесета със следния текст:

12. лицата, регистрирани като чуждестранни агенти.

ВНОСИТЕЛИ:

Кочалин Тодоров Кочалинов
Цонго Ржев

МОТИВИ

към Закона за регистрация на чуждестранните агенти

Важно е за българското общество да бъде отчетен факта, че понастоящем както медиите, така и организациите, създадени въз основа на правото на сдружаване, са проява на обществена самоорганизация, а тяхното функциониране допринася за демократичния контрол и обществения дебат. Всички тези лица и организации играят ключова роля при формирането на общественото мнение. С оглед на социалната роля на медиите, сдруженията, асоциациите и фондациите, тяхната прозрачност е от първостепенен обществен интерес.

Ние считаме, че подпомагането, получено от неизвестни чуждестранни източници, към конкретни национални физически лица, медии и организации, създадени да информират обществеността и създадените по силата на правото на сдружаване може да бъде използвано за прокарване на собствените интереси на чуждестранни групи по интереси посредством общественото влияние на тези субекти — физически лица и организации, а не да бъдат налагани общностни цели в политическия и социалния живот на България.

Понастоящем чрез пряко външно финансиране на средства за масово осведомяване, на отделни разпознаваеми обществени личности и на сдружения в частна или в обществена полза и фондации биват целенасочено налагани чуждестранни политики и идеологии и откровено частни икономически интереси на чужди субекти. Това налага регистрацията на всички лица, получили и получаващи чуждо финансиране.

Трябва да бъде взето под внимание, че когато това влияние върху общественото мнение това се извършва с инструментите на информирането на обществеността, това може да застраши политическите и икономически интереси на страната. Целта на закона е да лиши от неправомерни външни влияния функционирането на законовите институции, както и да създаде демократична и конкурентна среда при отношенията между всички субекти в държавата. Целта на този закон е да защитава националната сигурност на Република България, като изисква публично разкриване на лица, които защитават чужди национални или корпоративни интереси и получават чуждестранно финансиране за тези цели.

Наложеният в закона ограничения са в духа на целите, които са декларирани в редица национални закони, а именно независимост от идеологии и политически доктрини, съответствие с общочовешките ценности и националните традиции. Законът ще допринесе и към международните усилия за борба с прането на пари.

ВНОСИТЕЛИ:

Костадин Тодоров Костадинов
Цорго Милев

ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

на Закона за регистрация на чуждестранните агенти

1. Основания за законодателната инициатива:

С този законопроект се гарантира прозрачността на финансирането на лица и организации, чиято дейност е преимуществено свързана с информиране на обществеността и формиране на обществено мнение и които в същото време потенциално са проводници на чужди държавни или корпоративни интереси на територията на Република България и се прекратява досегашната подобна дейност чрез регистрация на лицата, вече получили чуждестранно финансиране.

2. Заинтересовани групи:

Заинтересовани са всички български граждани по отношение на участието им в обществения живот на Република България, в частност представителите на медии, образователните институции, правораздавателните органи, целия неправителствен сектор, както и всички лица осъществяващи дейности подпомагащи съответните институции и всички български граждани, които са техен обект на влияние.

В обхвата на специфични заинтересовани групи влизат Министерски съвет и Министерство на правосъдието, Агенция по вписванията, Регистър БУЛСТАТ, ТД на НАП.

3. Анализ на разходи и ползи:

Проектът на закон ще доведе до ползи за цялото гражданско общество с оглед прозрачността на финансирането на организации, чиято дейност преимуществено е свързана с информиране на обществеността и формиране на обществено мнение и които потенциално са проводници на чужди държавни или корпоративни интереси на територията на Република България.

Прилагането на новата правна уредба ще доведе до разходи свързани със създаването на нов регистър в Министерството на правосъдието, административна поддръжка и обслужването на който ще представляват съществена част от тях.

4. Административна тежест и структурни промени:

Прилагането на новата правна уредба съгласно законопроекта не води до увеличаване на административната тежест. Не са необходими структурни промени на административно ниво. Предвижда се създаване на особен регистър към Министерството на правосъдието, който ще се обслужва в рамките на администриращата го институция, като ще се наложи направата на разходи за изграждането и поддържането на регистъра.

5. Въздействие върху нормативната уредба:

Предлаганият законопроект не влиза в колизия с приложимата нормативна база и няма необходимост от промени в други нормативни актове.

ВНОСИТЕЛИ:

Костадин Голаров Костадинов
Снежана Димитрова